

középhosszú, több részes dokumentumfilm, riportfilm, tényfeltárás, szociográfia, cinéma vérité, hetvenes évek, szociológiai kutatások, Kemény István, előítélet, lakhatási körülmények, szegénység, cigánytelep, telepfelszámolás, csökkent értékű lakások, OTP kölcsön, integráció, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Szendrő

Faluszéli házak

1972

38'

fekete-fehér, 35 mm

Rendező: Schiffer Pál

„A film a Borsod megyei Szendrő község cigányairól szól. Érzékletesen szemlélteti a cigányság két – a tudatosan elmaradottságban élő és a jobb, kulturáltabb körülmények után vágyódó és ezért tenni akaró – rétege közötti életmódbeli és erkölcsi különbséget.” (*Magyar Filmográfia, Dokumentumfilmek 1971-1980*, Szerk.: Farkas Márta, Magyar Filmintézet, Budapest, 1991)

„Schiffer Pál e korai műve már fémjelzi a hetvenes évek magyar dokumentumfilm-készítésében megerősödő szociológiai irányzatot. A hasonló indíttatásból készült *Fekete vonat* befejezése után két évvel Schiffer munkatársaival a Kemény István nevéhez köthető szociológiai kutatások hatására egy sorozat megvalósításába fogott, amelyben a rendkívül szegény körülmények között élő társadalmi rétegek, leginkább a szegregálódott cigányság életkörülményeit különböző tematikai felosztásban dokumentálja. Az első rész, a *Faluszéli házak* a lakhatásról és az azzal összefüggő egészségügyi helyzetről tudósított a cinéma vérité módszerével. Alaposan körüljárja az adott közösség azon tagjainak elképzeléseit, indítékait, akiknek a cs-lakásba való költözés nemcsak szociális helyzet javulását, hanem a társadalomba való integrálódás lehetőségét is jelenti. A következő, a *Mit csinálnak a cigánygyerekek?* az oktatásra vonatkozó kérdéseket járja körül. Mindkét alkotás a szerzőkre jellemző alapos kutatásokra építve, bátor szókimondással fogalmaz meg okokat és következményeket. Az őszinte, számos problémát fölvető riportanyag riasztó adatok közlésével egészül ki. (A kutatások friss adatai szerint 1972-ig a cigányság 3,1 %-a {mintegy 10000 fő} költözött cs-lakásba, 200 000 ember élt putriban), A sorozat utolsó része (a munkavállalás nehézségeiről) a műfajteremtő dokumentum-játékfilm, a *Cséplő Gyuri* lett.” (P.A.)

Operatőr: Andor Tamás

Vágó: Rigó Mária,

Gyártásvezető: Breier György

Munkatársak: Kassai Tamás, Rupp Kálmán, Utasi Lénárd

Szakértők: Kemény György, Solt Ottília

Fotó: Féner Tamás